Sigurðardóttur f. h. dánarbús Jakobs Líndal, 7.500.00 krónur í málskostnað innan 15 daga frá birtingu úrskurðar þessa að viðlagðri aðför að lögum.

Föstudaginn 20. janúar 1984.

Nr. 238/1983. **Stálvinnslan h/f**
gegn
Ragnari Magna Magnússyni
og Style h/f

Kærumál. Frávísunardómur úr gildi felldur.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Ármann Snævarr, Björn Sveinbjörnsson og Magnús Thoroddsen.

Sóknaraðili hefur hinn 16. desember 1983 með heimild í b lið 1. mgr. 1. tl. 21. gr. laga nr. 75/1973 um Hæstarétt Íslands kært frávísunardóm, uppkveðinn á bæjarþingi Hafnarfjarðar 28. nóvember 1983. Hæstarétti barst kærumál þetta 27. desember 1983. Dómkröfur sóknaraðilja eru þær, að hinum kærða dómi verði hrundið og lagt verði fyrir héraðsdómara að dæma málið að efni til. Þá krefst sóknaraðili og kærumálskostnaðar.

Lögmaður sóknaraðilja lýsir yfir því í kærunni, að hvorki hann né sóknaraðili hafi fengið vitneskju um frávísunardóminn fyrr en 6. desember 1983, er lögmaðurinn vitjaði endurrits dómsins. Verður að byggja á þessari yfirlýsingu hæstaréttarlögmannsins.

Í hinum áfrýjaða dómi er frá því greint, að stefndi, Ragnar Magni, hafi fengið í hendur greiðslu þá, er fékkst fyrir fiskflokkunarvélina, sem seld var Stinson Canning Corporation. Ágreiningur er með aðiljum um það, hvort hann hafi haft heimild til þess að ráðstafa fé þessu til þess að greiða upp lán áfrýjanda við Iðnrekstrarsjóð, er hvíldi á fasteign stefnda, Ragnars Magna, að Stekkjarflöt 21, Garðabæ.

Þetta ágreiningsatriði er ekki nægilega upplýst, og þar sem það getur haft áhrif á efnisúrlausn þessa máls, er óhjákvæmilegt að ómerkja hinn kærða dóm og vísa málinu heim í hérað til efnismeðferðar og gefa þar með lögmanni áfrýjanda kost á því að leiða fyrir dóm m. a. þá stjórnarmenn og hluthafa í Stálvinnslunni h/f, er um ágreiningsefni þetta geta borið, áður en dómur verður lagður á mál þetta að nýju.

Kærumálskostnaður verður ekki dæmdur.

Dómsorð:

Hinn kærði dómur er úr gildi felldur og málinu vísað heim í hérað til efnismeðferðar og uppsögu dóms að nýju.

Kærumálskostnaður fellur niður.

Dómur bæjarþings Hafnarfjarðar 28. nóvember 1983.

Mál þetta, sem dómtekið var 8. nóvember sl., hefur Þráinn Sigtryggsson, nafnnúmer 9838-7471, Kleppsvegi 130, Reykjavík, stjórnarformaður Stálvinnslunnar h/f, nafnnúmer 8328-9007, Súðarvogi 4, Reykjavík, höfðað fyrir dóminum fyrir hönd félagsins með stefnu, birtri 20. nóvember 1982, gegn Ragnari Magna Magnússyni, nafnnúmer 7176-2130, heildsala, Stekkjarflöt 21, Garðakaupstað, persónulega og fyrir hönd Style h/f, skrásetts í Reykjavík án nafnnúmers, en með aðsetur í Garðakaupstað, sem stjórnarformanni þess til greiðslu in solidum á skuld að fjárhæð kr. 104.228.92 auk 42% ársvaxta af kr. 81.217.34 frá 1. nóvember 1982 til stefnubirtingardags, en hæstu lögleyfðra dómvaxta frá þeim degi til greiðsludags, og til greiðslu málskostnaðar að skaðlausu samkvæmt gjaldskrá Lögmannafélags Íslands að mati réttarins.

Af hálfu stefndu eru gerðar þær dómkröfur, að stefndu verði sýknaðir af öllum kröfum stefnanda og að stefnanda verði gert að greiða stefndu málskostnað að mati réttarins.

— — —

Eftir að greinargerð stefndu var lögð fram í málinu, féll niður þingsókn af þeirra hálfu. Verður því að dæma málið samkvæmt 2. mgr. 118. gr. laga nr. 85/1936 eftir framkomnum kröfum, skilríkjum og sókn stefnanda og með tilliti til þess, sem fram hefur komið af hálfu stefndu.

Af hálfu stefndu er því haldið fram, að ekkert réttarsamband hafi skapast milli þeirra og stefnanda við sölu umræddrar vélar, þar sem stefndi

Ragnar hafi ekki persónulega verið aðili að viðskiptum Ocean Gear Inc. og stefnanda. Eigi verði það heldur leitt af milligöngu stefnda Ragnars við að koma greiðslunni frá Ocean Gear Inc. til stefnanda/Iðnrekstrarsjóðs í fullu umboði Ocean Gear Inc., sem hafi ótvírætt verið kaupandi umræddra véla. Þó ekki sé það beinlínis nefnt, verður að telja þessar varnir í greinargerð stefndu höfða til aðildarskorts, sem eigi að leiða til sýknu, sbr. 2. mgr. 45. gr. laga nr. 85/1936. Þykir því bera að taka það atriði fyrst til úrlausnar.

Samkvæmt gögnum málsins verður að fallast á það með stefnda Ragnari, að hann hafi ekki persónulega verið aðili að sjálfri sölu vélarinnar, þannig að réttarsamband stofnaðist milli málsaðilja. Hins vegar þykja stefndu hafa bakað sér skuldbindingar gagnvart stefnanda með móttöku og ráðstöfun þeirra fjármuna, sem stefnanda bar fyrir vélina. Það álit er stutt þessum rökum: Ágreiningslaust virðist, að greiðsla í ávísun að upphæð U.S. $ 11.490.00 frá Stinson Canning Corp. til Ocean Gear Inc. hafi verið send stefnda Style h/f hinn 1. desember 1979. Þykir mega við það miða, að svo hafi verið gert eftir fyrirmælum stefnda Ragnars og honum verið það heimilt gagnvart stefnanda samkvæmt því, sem fram kemur í skýrslu Þráins Sigtryggssonar, og einnig yfirlýsingu stefnanda og stefnda Ragnars frá 24. maí 1978 í tilefni af lántökunni hjá Iðnrekstrarsjóði sama dag, þar sem segir: „...enda fari útflutningur Stálvinnslunnar eingöngu í gegn um þessa aðila þar til skuld þessi er að fullu greidd. . .," en hvort svo hafi verið, greinir málsaðilja á. Samkvæmt framangreindu og því, að stefndi ráðstafaði síðan greiðslunni, a. m. k. að hluta, til greiðslu lánsins, sem hann hafði veitt veð fyrir í fasteign sinni, verður að telja stefndu rétta aðilja að máli þessu. Aftur á móti verður ekki fram hjá því litið, að rétt hefði verið að stefna einnig í málinu Ocean Gear Inc. á grundvelli sérstaks ákvæðis í samningnum frá 18. febrúar 1978 um, að allan ágreining út af honum beri að reka fyrir íslenskum dómstólum. Ekki þykir það þó eiga að varða frávísun málsins ex officio, en allan vafa, sem af því kann að leiða, verður að meta stefnanda í óhag.

Persónuleg eign stefnda Ragnars, fasteignin nr. 21 við Stekkjarflöt í Garðakaupstað, stóð að veði fyrir láninu í Iðnrekstrarsjóði að fjárhæð kr. 20.000.-. Það lán átti stefnandi að endurgreiða annað hvort beint til sjóðsins eða stefnda Ragnars. Er stefndi Ragnar fékk umræddа fjárhæð í hendur, var lánið þegar í gjalddaga fallið. Hann hafði hinn 20. september 1979 greitt af því vexti að fjárhæð kr. 3.610.-. Með bréfi, dagsettu 2. janúar 1980, krafði Iðnrekstrarsjóður stefnanda um greiðslu lánsins ásamt dráttarvöxtum og innheimtukostnaði, samtals að fjárhæð kr. 29.457.60. Gegn mótmælum stefnda Ragnars er ósannað, að stefnandi hafi á þessum tíma þegar greitt honum að hluta eða fullu þá fjárhæð, sem fasteignaveð hans

stóð fyrir til tryggingar. Með vísan til framanritaðs þykja þær fjárkröfur því, eins og á stóð, hafa verið hæfar til skuldajafnaðar við kröfu stefnanda gagnstætt því, sem haldið er fram af hans hálfu.

Gegn mótmælum stefnda Ragnars hefur ekki verið upplýst í máli þessu, hvort né heldur hvaða fjárhæð bar á milli í fjármálalegum skiptum þeirra stefnanda. Í málatilbúnaði stefndu er heldur engin grein gerð fyrir fjármálalegri stöðu í skiptum aðilja, eftir að lánið hjá Iðnrekstrarsjóði hafði verið greitt með skuldajöfnuði. Af þessu leiðir, að ekki er unnt að leysa efnislega úr þessum atriðum í máli þessu. Verður því að vísa málinu frá dómi ex officio.

Málskostnaður fellur niður. Hlöðver Kjartansson, aðalfulltrúi bæjarfógeta, kvað upp dóm þennan.

Dómsorð:

Máli þessu er vísað frá dómi ex officio.
Málskostnaður fellur niður.

Föstudaginn 20. janúar 1984.

Nr. 8/1984. **Grímur Hannesson**
gegn
Guðmundi Rúnari Lúðvíkssyni

Kærumál. Frávísunardómur úr gildi felldur. Heimvísun.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Ármann Snævarr, Björn Sveinbjörnsson og Magnús Thoroddsen.

Sóknaraðili hefur samkvæmt heimild í b lið 1. töluliðs 1. mgr. 21. gr. laga nr. 75/1973 skotið hinum kærða frávísunardómi til Hæstaréttar með kæru 4. janúar 1984, sem barst Hæstarétti 16. janúar s. á. Við það verður að miða, að sóknaraðili hafi fengið vitneskju um dóminn 3. janúar 1984.

Sóknaraðili krefst þess, að frávísunardómurinn verði úr gildi felldur og að lagt verði fyrir héraðsdómara að kveða upp efnisdóm í málinu. Hann krefst og kærumálskostnaðar.